

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

IN ROBERTI|| BELLARMINI SOCIETA-||TIS IESV, SECVNDVM TOMVM||
CONTROVERSIARVM,|| TRIPLEX INDEX:|| - PRIMVS scriptorum omnium in
hoc volumine|| citatorum;|| ALTER difficiliorum locorum sacræ Scripturæ||
passim explicatorum;|| TERTIVS verò præcipuarum rerum, ac
senten-||tiarum, quæ in omnibus illis ...

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54088)

- Durandi. 351. Aliorum sine nomine. 354. Ruperti. 355. Ioan-
nis Parisiensis. 358. & Vbiquistarum. 359
Explicatur sententia Ecclesiæ Catholicæ, quæ ait, rationem
proximam & propriam cur sit in Eucharistia corpus Do-
mini, esse totalem conuersionem substantiæ panis & vini,
in corpus & sanguinem Domini. 3. 363. vide 3. 345
Probat ex verbo Dei transubstantiatio. 3. 369. testimoniis
Patrum. 3. 377. definitione Ecclesiæ. 3. 385. & ex conuenien-
tia rationis. 3. 391
Refelluntur Kemnitij obiectiones. 3. 394. & Petri Martyris.
3. 402
Transubstantiationis dogma ad fidem Catholicam pertinet.
3. 397
T R I N I T I A E nomine intelligitur aliquando non dolor de
peccatis, sed mœror quidam ex obiurgatione, vel aliqua a-
lia re natus. 4. 110. 154

Trinitas.

- T R I N I T A T I S inuocatio dicitur verbū vitæ. 1. 97. 100. quo-
modo habeat vim operandi miracula. 1. 108
Trinitatis inuocatio in Baptismo. 1. 202. 203. 2. 114
Trinitatis mysterium confertur cum mysterio Eucharistiæ. 3.
290
Toti Trinitati sacrificium Missæ offertur. 3. 850
T R I T I C V M appellauit Dominus verba sua. 4. 139
Tritici grano comparantur corpora nostra. 3. 155
T R O P I locum habent in Prophetiis, in laudationibus, & in
cohortationibus. 3. 62. non autem in præceptis vel dogma-
tibus. 3. 62. 63. neque in Sacramentis. 3. 65. 66
Tropi non ponuntur in verbis, nisi ratione peculiaris alicu-
ius rei, vel naturæ, quæ in vno verbo implicatur, & non in
altero. 3. 74

V.

- V A L E N T I N I A N V S Imperator, Polygamiam multarum v-
xorum simul, malè introduxit. 5. 126
V A S accipi potest pro instrumento. 1. 14. & 19
Vasa sacra vendere, in summa pauperum Ecclesiæ necessitate,
licet. 3. 833

De vasīs sacris tum aureis, tum argenteis. 3.831
 VBI, siue situs corporum diuiduntur. 3.292

Vbiquiste.

VBIQVISTAE docent, Christi corpus, per vnionem hypostaticam ad Verbum, semper re ipsa, & de facto esse vbique, nec posse redigi ad vnum locum. hic error refellitur. 3.294. & 295. 317. 356. & praesertim 3.359. & seq. vide etiam 544

Vbiquitas quare inuenta à Lutheranis. 3.360. 364

VELLVS Gedeonis non fuit Sacramentum. 1.79. 233. & 249

VENENVM in Eucharistia, an aliquando sit propinatum. 3.412. 413

Verbum.

VERBA non solum sunt signa externa & sensibilia, sed etiam in genere signorum praestantissima sunt. 4.70. vide etiam 4.67

Verba speculatiua & practica in quibus differant. 1.162. & 206

Verba non habent vltimum esse, sed primum non esse. 3.88. 417. 418

Verba per se, & naturaliter non sunt operatiua. 1.110. & 162

Verborum repetitio magnam emphasim habet. 3.868. 870

VERBUM vitæ dicitur Trinitatis inuocatio. 1.97. 101. vide 3.503

VERBUM Dei interpretandum ex consuetudine vniuersæ Ecclesiæ perpetua. 1.150. vide 3.127

Verbum Dei efficaciter praedicatur. 1.152

Verbum Dei non praedicatur nisi intelligentibus, nec prodest nisi intelligatur. 1.222

Verbum Dei populis administrare ad sacerdotem pertinet. 1.140. item ad alios. 2.44

Verbum Dei non contemnendum. 3.162

Verbum Dei praecedit fidem. 1.189. 210. 222

Verbi diuini veritas. 3.251

Per verbum Dei, siue intelligantur libri sacri, siue praeccepta moralia, aut iudicialia, aut caeremonialia, semper inuenimus factam additionem. 1.341. 342

Verba sua Dominus appellat triticum, ignem, & malleum. 4.136

Verba

- Verba Domini cum verbis falforum Prophetarum com-
parantur. 4.137
Verba quædam visibilia, sunt quædam cæremoniæ. 1.316

VERBVM sacramentale.

- Tria genera verborum sunt in Sacramentis, institutionis,
promissionis, & consecrationis. 3.36
Verba Sacramentorum ex diuina institutione pendent, & à
Christo instituta sunt. 1.86.95.110.115.208
Verba Sacramentorum determinata. 1.112.113.114
Verba sacramentalia non à quocunq; prolata haberent vim
conficiendi Sacramentum. 1.135.162. & 164
Verba Sacramentorum sunt verba practica, cum sint instru-
menta iustificationis & efficiant quod significant: quare
requirunt potestatem & voluntatem, ac proinde intentio-
nem. 1.162.164.3.84.89.90
Verba quacunque intentione prolata, licet possint excitare
fidem: non tamen quacunque intentione prolata habere
possunt effectum sacramentalem. 1.164.203
Verbi prædicationem eodem modo concurrere ad iustifica-
tionem, quo Sacramenta, est Lutheranorum hæresis. 1.
183. & Calvinistarum. 1.186. qui confutantur. 1.187. 189. &
203.204
Verba visibilia cur dicta sint à sancto Augustino Sacramen-
ta. 1.218
Verba Sacramentorum expedit, vt cõceptis verbis, & eodem
modo ab omnibus proferantur. 1.333
Verbum & Sacramentum non eodem modo iustificant. 1.
222. vide 1.107. & 4.164
Verbum & Sacramentum dici possunt manus Dei, per quam
ad nos venit gratia Dei & iustitia, sed non eodem modo.
1.222
Virtus sacramentalis aliquando est in elemento, aliquan-
do in verbo, aliquando in utroque. 1.228
Sine verbo Sacramenta nullam vim habet. 1.61.79.108.109.
cuiusque verbi efficacia. 1.59.60
Verba institutionis Eucharistiæ. 3. à pag.68. vsq; ad 103.423
VERBVM quod diuina ordinatione annectitur Sacramentis
T 4 nunquam

- nunquam est promissorium, sed assertorium, vel deprecatorium. 1.57. vide 3.425.426
- Verbum Dei potius appellandum esset sigillum Sacramenti, quàm Sacramentum sigillum verbi. 1.61
- Verbum promissionis requiritur in institutione Sacramenti, non autem in ipso usu. 1.219
- Verba sacramentalia nullam vim naturalem habent, sed ex pacto, & promissione Christi. 1.110
- VERBUM consecratorium & practicum dicitur verbum vitæ. 1.215. verbum benedictionis. 1.100. quare lingua vulgari proferatur à Lutheranis. 1.94.100. hoc verbum non est concionale, vt notauimus in v. Sacramentum. 1.90
- Verba respectu rei consecratæ non sunt pars essentialis, sed principium productiuum. 1.90
- Verba consecratoria, non habent perfectam significationem nisi in vltimo instanti, quo profertur vltima vox. & verba licet non habeant vltimum instans positiuum: habent tamen vltimum mutatum esse. 3.88.3.417
- Verba Dei in principio creationis operabantur solùm effi-
enter, non autem sacramentaliter; verba autem Christi operantur vtroque modo. 3.89
- Verba Sacramenti Eucharistiæ dicta sunt ad instituendum, conficiendum Sacramentum. 3.90
- Verba Christi sunt operatoria, & eiusmodi vt naturas verè mutare possint. 3.197. dicuntur Verbum fidei, quia sola fide intelliguntur. 5.17
- Verba illa recitantur seorsim & certo ritu. 3.493. dicuntur recitatiuè & significatiuè, & quid hoc sit. 490. 503. 504. submissa voce pronunciantur. 3.816.817.819. & seq. vide 4.64.65. Græci tamen alta voce pronunciant. 3.493.495. de illorum verbis vide 3.491. & v. Græci.
- Non possunt defendi vt vera, nisi per illa fiat transmutatio panis & vini in corpus & sanguinem Domini. 3.493
- Illa propositio S. Augustini: Accedat Verbum ad elementum & fiat Sacramentum, explicatur. 1.104. & seq. vide 203.215. 229.3.423.433.448.4.67
- Verba Sacramenti Pœnitentiæ, seu Absolutio, non referuntur potissimum ad instituendam & excitandam mentem. 4.64.65

Vestis.

Vestis.

Vestis, & alia donantur amantibus, Christus autem donavit
carnem suam nobis. 3.216

Vestis sacræ ad quod genus cæremoniarum reuocentur. I.

316.330

De vestibus sacris, earumque vsu antiquissimo. 3.829

VIAM suam debet relinquere impius. 4.164.165

Victima.

VICTIMA fuit Christus in cœna, & nunc est in altari. 3.699.

700

Victima non fit nisi per immolationem. 3.702

Victima fuit Christus per immolationem crucis. 3.701

Victima non est corpus Christi in sacrificio Missæ absolutè,
sed vt est in specie panis. 3.761

Victimam in altari ponere, est re ipsa illâ Deo offerre. 3.760.

817. & suprâ 3.702

Victimæ, seu hostiæ quæ dicebantur. 3.635

VIDUÆ, quæ ad ministerium Ecclesiæ assumptæ erant, re-
præhenduntur à B. Paulo quòd nubere vellent. 2.99.5.93.

197.218

VIGILIAE ad quod genus cæremoniarum reuocentur. I. 316

Vinum.

VINUM de vite est materia calicis. 3.450

Quare non curamus vtrum sit album vel rubrum. 3.471

Vinum solùm in sacro calice offerendum docuerunt Armeni,
& nunc Lutherani & Caluinistæ. 3.475

Ita necessarium est aqua vinum misceri in calice, vt non pos-
sit id sine graui peccato omitti. 3.476. vide 3.842

Vinum aqua mistum Christus consecrauit. 3.476.592

Vinum ex multis vis conflatum, vnionem fidelium inter se
designat. quod autem in sacro calice aqua vino misceatur,
vnionem Christi cum Ecclesia repræsentat. 3.550

Vinum debet esse in calice saltem quoad accidentia. 3.182

Vinum est sanguis Christi, & sanguis Christi est vinum, sunt
diuersæ propositiones. 3.180.181

Vinum significat Christum. 3.480. & vini nomine significatur
sanguis Christi. 3.161.182

Vini species, quare non asseruantur, vt species panis. 3.567. &

T 5

incom-

- incommoda quæ orirentur si communio daretur etiam
sub specie vini. 3.574
Vini species est tantum pars materialis, & integralis Sacra-
menti Eucharistiæ, non autem essentialis. 3.602
Vini penuria in aliquibus regionibus, & à vino multi abhor-
rent. 3.575.605

Virgo.

- VIRGINALIS integritatis amissio in quo consistat. 3.309
Qui virginem nulli despõsatam vitiauerit, cogitur eam ha-
bere vxorem, si pater eam dare voluerit; sin minus, saltem
dotare, vt habetur in Exodo. 5.205.212
Virginitas carnis semel amissa, reparari nequit. 3.309
Virgo placet Deo aliquo modo, quo nõ placet cõiugata. 5.90
Virgo à proposito continentia non impedienda, neque co-
genda virum accipere, nisi quem ipsa elegerit, aut pater
eius, ipsa consentiente. 5.215
B. Virgo mente & ventre Christum concepit. 3.345
B. Virginis uterus est porta illa clausa Ezechielis. 3.308.310
B. Virginis integritas in partu, & post partum. 3.307. & seq.
Partus ex Virgine est præter naturæ ordinem. 3.197
B. Virginis charitas. 2.36. & votum virginitatis. 1.330
Ex carne B. Virginis, factum est corpus Christi tanquam ex
materia. 3.419
Quid ausus sit attingere contra B. Virginem, nouorum pa-
radoxorum seminator Lutherus. 3.519

Virtus.

- VIRTUS sacramentalis aliquando est in elemento, aliquando
in verbis, aliquando in vtroque. 1.228. hæc virtus quomo-
do sit corporalis & spiritualis. 1.223.227.228.229
VIRTUTVM resurrectio, nomine spiritus aliquando intelli-
gitur. 2.17
Virtutum actus elicit, externi, & imperati. 1.315
Virtutum opera Deo placent, & apud eum premium meren-
tur. 1.329
Virtutum opera sine fide, quæ sint. 3.114
Virtutum opera ad honorem Dei facta non sunt sacrificia
proprie dicta. 3.621.622. sed cum addito, dicuntur sacrifi-
cium laudis, hostiæ spirituales, & vituli laborum. 3.624.
633.634.680.681.688 Vir.

- Virtutū numero respondet numerus Sacramentorum. 1.301
 Omnes virtutes licet in animo consistāt: principaliter ta-
 men consumantur per actus exteriores. 1.310
 VISIBILE ad omnia sensibilia, & sensus ipse videndi ad om-
 nem sensum transfertur. 1.51
 VISIONES Prophetarum, & somnia diuinitūs immissa. 3.173
 Visiones Petro & Paulo factæ. 3.285. & seq.

Vita.

- VITA spiritualis in nobis conseruatur, & augetur per Sacra-
 mentum Eucharistiæ. 3.340
 Vitæ corporalis & spiritualis similitudo. 1.300
 Vita æterna vocatur gratia, & corona iustitiæ. 4.393
 Gradus ad vitam æternam. 4.194
 Vitam rectam agit, qui charitatem habet. 4.192
 VMBRIS comparantur figuræ Testamenti veteris. 3.30

Vnctio.

- VNCTIO corporum apud Hebræos non erat tantum hono-
 ris, sed etiam vtilitatis. 3.121.5.25
 Vnctio Catechumenorum oleo benedicto ante Baptismum,
 & Chrismate post Baptismum. 2.140.144.191
 Vnctio Chriasmatis. 2.177. vide v. Chisma, & v. Confirmatio.
 Vnctio sacerdotalis Testamenti veteris. 1.48. vide etiam v.
 Ordo sacer. & 5.60. & 62
 Vnctio hæreticorum cum ad Ecclesiam redibant, in Ecclesia
 Orientali, quænam erat. 2.171

VNCTIONIS EXTREMÆ SACRAMENTVM.

- Hæretici qui hoc Sacramentum negarunt, habentur 1. pag.
 3.285.286.287. & præsertim 5. pag. 5.
 Hæreticorum, id est, Valentinianorum ritus de vnctione ex-
 trema diuersus fuit à nostro. 5.25
 Vnctio extrema Sacramentum est verè & propriè dictum. 5.
 pag. 6. & seq.
 Vnctio extrema an aliquo modo excellat ceteris Sacramen-
 tis. 1.312. & cur quinto loco enumeretur. 1.313
 Vnctio

- Vnctio extrema est Sacramentum institutum à Christo, quia est signum rei sacræ, cui est annexa certa gratiæ promissio. cuiusmodi signum nullus homo aut Angelus instituere potest. 5.8.12. & 13
- Vide etiam de ritu externo huius Sacramenti. 1.294
- De promissione gratiæ. 1.256. & 294
- Et de mandato. 1.294
- Hoc Sacramentum non instituit B. Iacobus, sed illud tantum promulgauit. 1.128. 5.10. & 21
- Vnctio extrema semper duratura. 5.15
- Vnctionis extremæ periclitantium de vita, idem ritus tempore B. Iacobi & nostro. 5.15.16. & consuetudo Ecclesiæ explicat verba Iacobi de qualitate olei, nempe benedicti, & in qua parte sit adhibendum. 5.16
- Vnctionis extremæ necessitas, necessitate medijs ad bene esse. 1.121
- Materia huius Sacramenti est oleum oliuæ ab Episcopo benedictum, ita vt consecratio & benedictio episcopalis sit de essentia materiæ huius Sacramenti. 5.12. & 27
- Doctrina de oleo benedicto vt huius Sacramenti materia, Apostolis tribuitur. 5.16
- Forma huius Sacramenti sunt illa verba; Per istam sanctam vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visum, &c. 1.96. 5.27.28
- Effectus huius Sacramenti est sanitas corporis, si ita expedit animæ saluti, & abstersio reliquiarum peccatorum. 5.27
- Sanitas corporalis pertinet ad huius Sacramenti promissionem, sed conditionata, id est, si ea fuerit animæ utilis. 5.23. & licet interdum sanitatem adferat: tamen præcipuè refertur ad animæ salutem. 5.14
- Minister huius Sacramenti est Presbyter, & consequenter Episcopus si is velit. 5. pag. 7. & 30
- Quando minister vtitur rebus & verbis; etiam Deus vtitur rebus & verbis. 1.228
- Suscipiens hoc Sacramentum debet esse Christianus, infirmus, & grauitè infirmus, adultus, non excommunicatus, nec ante confessionem & absolutionem. 5.31. vide etiam 5.7
- Cæremoniæ sunt, recitatio litaniarum, aliarum quarundam precum ante vnctionem, & vnctio septè corporis partium. 5.32
- Vnctio.

Vnio.

- Vnio naturalis quæ est inter animã & corpus in homine 3.75
 Ex naturali vnione Christi nobiscum per Sacramentum Eu-
 charistiæ, concluditur naturalis vnio inter Deum Patrem,
 & Deum Filium. 3.187.191
 Vnio fidelium cum Christo, & inter se. 3.549.550
 Fideles sunt vnum inter se, non solo consensu, sed etiam na-
 turaliter. 3.191. vide in illud 1. Cor. 10. Vnum corpus, &c. in
 indice Scripturarum.
 Vnum esse in alio naturaliter, est naturam vnus verè in al-
 tero esse. 3.190. vide etiam 3.188
 Vnum est id quod est indiuisum in se, & diuisum à quocun-
 que alio. 3.291. Vnum non potest alicubi esse, vbi non sit
 alterum, quando aliqua manent inter se coniuncta. 3.543
 Vnio personalis in Christo. 3.374
 Vnio Christi cum Ecclesia. 3.480.483
 Vnio hypostatica non trahit secum concomitantiam vnus
 naturæ cum altera. 3.356
 Vnio hypostatica, donum est singulare. 3.357
 Vnionem hypostaticam qui soluere conantur, damnantur.
 3.541
 Propter vnionem hypostaticam, Vbiquistæ ponunt corpus
 Christi vbique refutantur. 3.295. 297. sed etiam 3.284. & 303
 Vniri hypostaticè species sacramentales corpori Christi, er-
 ror est, qui refertur & refellitur. 3.28. 29. & 75. vide etiam
 3.346. & 356

Votum.

- VOTVM pro desiderio & voluntate. 1.228.2.37. vide 3.875
 Votum non est humanum inuentum. 2.100
 De votis aliquid tradidit Apostolus. 2.99
 Votum de re præcepta à Deo, & de non præcepta. 2.99
 Votum non fit irritum per Baptismum. 2.99
 Votum continentie sine consensu parentum fieri potest. 5.203
 Votum spontè factum Deus approbat, & sibi reddi iubet. 4.
 345
 Votum simplex impedit Matrimonium contrahendum. 5.217
 Votum simplex non dirimit Matrimonium post ipsum vo-
 tum contractum. 5.218

Votum

- Votum solenne dirimit Matrimonium post ipsum votum celebratum. 5.220
- Votum perpetuæ continentiæ est licitum, & seruandū. 5.27
- Votum solenne in quo differat à simplici. 5.224. & seq.
- Vota solennia statum vitæ mutant, magna deliberatione fiunt, publicè, & coram testibus regulariter fiunt, & non solum Deo se obligant, qui hæc faciunt; sed etiam spontè se subiiciunt Ecclesiæ, vt ab ea cogi possint per viam iudicij, Vota verò simplicia nec statū propriè mutant, & sæpe sine magna deliberatione fiunt, & priuatim; neque se Ecclesiæ subiiciunt qui hæc faciunt. 5.226

Vox.

- Vox, significationes vocum ex etymologia potius hæretici deducunt, quàm ex communi Scripturæ, & bonorum auctorum vsu. 4.43.152. & 162
- Vocum nouarum libertas periculosissima est. 1.26
- Vocandi vel conuocandi modus per voces Deo gratias, Alleluia, Aue Maria. 3.848
- Vsvs rei, nunquam est de essentia rei permanentis. 3.604
- Vsus ab essentia non distinguitur in Baptismo. 3.430.431.433
- Vtile illud est, & non frustra fit, per quod nobis aliquid boni confertur. 3.338

Vxor.

- Vxor viro indissolubili vinculo ita iungitur, vt quouis occurrente incommodo, & etiam amissa spe prolis seiungi nequeat. 5.71
- Vxor virum adulterum, & vir vxorem adulteram quoad thorum relinquere potest. 5.148.188.189
- Vxor quæ ob viri adulterium alteri nupsit, non recipitur ad communionem, nisi post mortem prioris mariti. 5.173
- Vxor & vir licet secundum leges mundi impares videantur in causa adulterij: tamen secundum legem Christi pares sunt. 5.178
- Vxor à viro sine iusta causa discedere non debet, quod si discesserit, causa iusta inuenta, maneat innupta. 5.153.170.183. vide quæ dicuntur v. Diuortium. & si alteri iungatur, verè mœchatur. 5.130. & tam est adultera vxor, si viuente marito cum altero viro fuerit, quàm vir, si viuente vxore fuerit.

fuerit cum alia foemina. partes enim sunt vxor & vir quoad debitum coniugale. §. 132. 161. 166. 167. 169. 173. 174. 190. 191

Vxor licet sit viro subiecta; non tamen vt famula, sed vt sociata, & collateralis; & ideo ipsa quoque in domo potestatem habet. §. 134

Vxor & vir non coniunguntur solùm ad procreandum, sed etiam ad cohabitandum, vt simul familiam regant, & officia domestica inter se partiantur. §. 132. & 133

Vxores veræ & legitimæ aliquando in Scriptura dicuntur concubinæ. §. 138

Vxorum pluralitas simul & successiuè. vide v. Polygamia. & v. Patriarchæ. Hebræis enim vxores multas simul habere aliquando ex Dei dispensatione fuit licitum. §. 80. 86. 78. 130. exempla eorum, qui vxores dimittebant, vel commutabant, vel simul ducebant. §. 80

Minus repugnat rationi ac naturæ, vt vir plures vxores, quàm vxor plures maritos habeat, licet vtrumque repugnet rationi. §. 132. 133. 134

Vxoribus ignoscere durum videri non debet maritis. §. 177

Vxores omnes cogitur dimittere infidelis ad fidem veniens, præter primam. §. 140

Qui vxores duxerunt, & ex consensu mutuo continentiam perpetuam profitentur, sacris ordinibus initiari possunt. §. 90

Z.

ZELO TYPIAE cæremonia non erat Sacramentum. 1. 89. 113

Laus DEO, Virginiq̃ue Matri MARIAE.

